

2022_Anul AGÂRBICEANU (XLI):

judeteul Alba cinstește memoria ...! - autorul ne plimbă prin descrierile sale ...

- peisajul interior al personajului literar la Ion Agârbiceanu?

COLOCVIILE LITERARE CENADE (din 1991)

**Simbolistica și sacralizarea lumii impregnează
peisajul transformând spațiul deschis într-o
imensă catedrală!**

**Discursul narativ este molcom,
autorul să-i stârnească interesul
știe să-și pregătească cititorul ...**

2007

**125
ani**

**Anul Agârbiceanu
Anul tinerilor oțeliți!**

șagunism - tribunism

Cenade

**Apariția unor interese de tip
capitalist scoate satul tradițional ...**

Bucium

2022 pe urmele lui Ion Agârbiceanu 2022

Una din temele „Colocviilor literare” (din 30 septembrie 2022 - Cenade) a fost longevitatea organizării acestora. Doamna Elena Neamțu (bibliotecara comunei, în perioada 1993-2007), mi-a comunicat că prima ediție a fost în 1991. La multe ediții participarea a fost mare, toate fiind organizate în parteneriat cu Biblioteca Județeană Alba, Biblioteca Municipală Blaj, Despărțământul și Cercurile locale ASTRA și scriitorii județeni. Cu sprijinul domniei sale, am intrat în posesia unor imagini istorice (din 2007), din care am selectat 2 foto reprezentative pentru prezența strănepoatei scriitorului, doamna Elena Tarcea, dar și a colaborării primăriilor comunelor Cenade și Bucium, la sărbătorirea lui Ion Agârbiceanu, la 125 de ani de la naștere. În 2007, o delegație din comuna Cenade - în frunte cu primarul comunei, Ilie Neamțu - a participat la manifestarea organizată de Biblioteca Județeană Alba Iulia și comuna Bucium, în Bucium Șasa. Am ținut să facem aceste precizări, pentru a evidenția tradiția sărbătoririi personalităților naționale, județene și locale în județul Alba; agenda culturală județeană și agendele locale sunt marcate de manifestări ce contribuie la promovarea identității locale și nu în ultimul rând, la promovarea și încurajarea activităților turistice. Pe urmele marelui scriitor, am primit și de la Biblioteca comunei Bucium un mic material de prezentare. Astfel, bibliotecara comunei - doamna Liliana Duna - ne comunică informații despre biserica din Bucium-Șasa: «Dintre slujitorii bisericii din Bucium-Șasa îi amintim pe următorii: ♦Toader Macavei - preot ortodox, unul din cei care l-au arestat pe Horia la Poiana

Muntarilor, în 8 noiembrie 1784 ♦**Alexandru David** – 1792–1840, hirotonit în 1792 în Transilvania ca preot ortodox de către episcopul Gherasim Adamovici și trecut la greco-catolicism în 1810; până în anul 1948 parohia a rămas greco-catolică ♦ Iosif Ciura – 1840–1900 ♦**Ariton Popa** – 1900–1906, venit de la Bii, județul Alba ♦**Ion Agârbiceanu – 1906–1910** ♦**Iuliu Suci** – 1910–1912, preot-administrator ♦**Ioan Bărbat** – 1912–1916, preot-administrator ♦**Ioan Morariu** – 1916–1919 ♦**Nicolae Coroiu** – 1919–1947 ♦**Andrei Iepure** – 1947–1957 ♦**Petru Manea** – 1957–1973 ♦**Ioan Cârjea** – 1973–1994 ♦**Eugen Căndea** – 1994–1995, preot-administrator ♦**Vasile Bora – 1995–1998** ♦ **Nicolae Ancău** – 1998–2004 ♦**Ioan-Daniel Suci** – 2004–2012 ♦**Avram-Ioan Matei** – 2012–2021 (sursa Monografia comunei Bucium de Ioan Lucian Bolundut).

În anul 2008 a fost inaugurată Expoziția Muzeală Fefelega (care este deschisă pentru vizitare), la 100 de ani de la publicarea de către Ion Agârbiceanu a nuvelei. Aici s-a născut fiul său Ion I. Agârbiceanu fizician român, fiul prozatorului și protopopului Ion Agârbiceanu. Specialist în fizică atomică-spectroscopie, s-a remarcat drept proiectant primului laser cu gaze din România între anii 1960-1961. A fost membru corespondent al Academiei Române, din 1963».

În lunga listă a preoților care au slujit în Bucium-Șasa, l-am recunoscut pe părintele Vasile Bora, omul care a cunoscut foarte bine viața și activitatea literară a marelui scriitor, elaborându-și teza de doctorat pe tema „**Ion Agârbiceanu și Proza Ardeleană**”, la Universitatea de Vest Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie (în 2012), conducător științific fiind prof. univ dr. Alexandru Ruja. Îl cunosc de peste un deceniu pe părintele dr. Vasile Bora, domnia sa fiind prezent deseori în Sibiu, la diverse manifestări culturale sau religioase, fiind cunoscut și recunoscut pentru cultura sa vastă, acuratețea expunerilor și fermitatea convingerilor. La rugămintea mea, mi-a pus la dispoziție lucrarea de doctorat, pentru a descoperi valențele acesteia și a spicui pasaje de interes pentru cititorii „**Tribunei**”. Am selectat câteva pasaje - din cap. „*Peisajul interior al personajului literar la Ion Agârbiceanu*” -, ce pot interesa atât participanții frecvenți la „**Colocviile literare**” din Cenade, cât și pe toți cei care iubesc atât literatura, cât și istoria literaturii române: «Publicat mai întâi sub formă de folieton în 1913, în revista „**Luceafărul**”, cu mențiunea „**romanul revistei**” pentru anul respectiv, „**Arhanghelii**”, apare în volum la Sibiu, în 1914.

Ediția definitivă a monumentalului roman apare mult mai târziu, abia în 1956. **Romanul a fost scris între anii 1912-1913, la Orlat**, localitate din Mărginimea Sibiului unde scriitorul era preot. Dacă ne referim însă la geneza romanului trebuie atunci să amintim anii 1906-1910, când autorul are posibilitatea să cunoască viața minerilor din Munții Apuseni, pentru că avea în timpul acela parohia în comuna Bucium Șasa. A adunat fragmente de povestiri și informații de la bătrânii satului, amintiri care datau din vremea în care munții din preajmă ascundeau încă zăcăminte aurifere. O parte din personaje (Iosif Rodean, fiicele sale, clericul Vasile Murășanu) au fost zămislite după chipul și asemănarea unor locuitori din acele părți, pe care autorul i-a cunoscut sau despre care doar a auzit vorbindu-se. (...) Arhitectura romanului este tributară tehnicii realiste din secolul al XIX-lea. **Apariția unor interese de tip capitalist scoate satul tradițional de pe calea existenței sale tradiționale.** În prima parte a romanului autorul descrie îmbogățirea miraculoasă a „**băieșilor**” din Văleni iar în partea a doua declinul în ritm rapid pe măsură ce aurul din mina „**Arhanghelii**” se împuținează. Romanul debutează în prima parte cu secvențe descriptive și epice iar în a doua jumătate configurația prozei cunoaște accentuarea discursului narativ. Astfel, romanul devine mai dens în evenimente. **Construit parcă după modelul balzacian**, discursul

narativ este lent narațiunea înaintează gradual nu aglomerează nici nu arde etapele derulării secvențiale. (...) **Discursul narativ este molcom, autorul știe să-și pregătească cititorul, să-i stârnească interesul prin acumularea de evenimente care tensionează în oarecare măsură orizontul de așteptare. Undeva pe la mijlocul romanului autorul se întoarce în timp pentru a povesti viața lui Iosif Rodean cea de dinainte de a veni la Văleni.**

Tehnica este pe cât de interesantă pe atât de autentică, întoarcerea înapoi sub formă de contrapunct temporal se coagulează într-un prolog căruia îi va corespunde și un epilog care se derulează pe patru capitole prelungind discursul narativ prin nervurile lui secundare până la stadiul în care se clarifică deplin toate destinele luate în calcul de către autor. Agârbiceanu insistă asupra descrierilor de locuri, discursul narativ trenează, caracterul de aspect documentar iese în evidență. Organizarea fluxului narativ dar și al descrierii se face concentric. **Autorul ne plimbă prin descrierile sale prin munți, apoi prin împrejurimile satului, prin curți, case, prăvălii și cârciumi. Paginile de descrieri etnografice - cele în care apar pielele de pisat piatră - colorează peisajul local, prozatorul insistă adesea pe detalii scriind pagini de interes științific chiar. Simbolistica și sacralizarea lumii impregnează peisajul transformând spațiul deschis într-o imensă catedrală. (...) Scopul monografic al autorului este acela de a ne duce într-un sat ardelean din anii de după absolutism, arătându-ne ceea ce este de văzut și de știut. (...) Romanul este astfel înzestrat cu o armătură ideologică care transpare din interioritatea personajelor pe calea coagulării conștiințelor de sine». Prin simpla lectură a analizei preotului dr. Vasile Bora, gândul ne conduce la lumea reală, cea în care trăim și care a moștenit acea realitate crudă de la început de secol XX. Din informațiile online aflăm că actuala comună Bucium are 29 de sate și cătune, înșirate de-a lungul drumului de la Abrud la Detunata, având - în nord - mult mai renumita comună, Roșia Montana.**

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xli-judetul-alba-cinsteste-memoria--autorul-ne-plimba-prin-descrierile-sale--peisajul-interior-al-personajului-literar-la-ion-agarbiceanu-166649.html>

The screenshot shows a web browser displaying a news article on the Tribuna.ro website. The page features the Tribuna logo at the top left, with the tagline 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. A prominent banner for the 'ASTRA FILM SIBIU INTERNATIONAL FILM FESTIVAL 2022' is visible, with dates '9 - 16 OCTOMBRIE'. Below the banner is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stirile de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main article headline reads: '2022-Anul Agârbiceanu (XLI): județul Alba cinstește memoria ...! - autorul ne plimbă prin descrierile sale ... - peisajul interior al personajului literar la Ion Agârbiceanu?'. Below the headline, it shows the date '09.10.2022 23:27', '111 vizualizari', and '0 comentarii'. On the right side, there is an advertisement for 'UNITATE PROTEJATĂ!' with the text 'Ofertăm clienților noștri o gamă variată de produse publicitare!'.

În: *Tribuna*, 09 octombrie 2022

2022_Anul AGÂRBICEANU (XLI):

județul Alba cinstește memoria ...! - autorul ne plimbă prin descrierile sale ...

- peisajul interior al personajului literar la Ion Agârbiceanu?

COLOCVIILE LITERARE CENADE (din 1991)

Symbolistica și sacralizarea lumii impregnează peisajul transformând spațiul deschis într-o imensă catedrală!

Discursul narativ este molcom, autorul să-i stârnească interesul știe să-și pregătească cititorul ...

2007

Cenade

Bucium

Apariția unor interese de tip capitalist scoate satul tradițional ...

2022 pe urmele lui Ion Agârbiceanu **2022**

Anul Agârbiceanu Anul tinerilor oțeliți!

șagunism - tribunism

Una din temele „Colocviilor literare” (din 30 septembrie 2022 - Cenade) a fost longevitatea organizării acestora. Doamna Elena Neamțu (bibliotecara comunei, în perioada 1993-2007), mi-a comunicat că prima ediție a fost în 1991. La multe ediții participarea a fost mare, toate fiind organizate în parteneriat cu Biblioteca Județeană Alba, Biblioteca Municipală Blaj, Despărțământul și Cercurile locale ASTRA și scriitorii județeni. Cu sprijinul domniei sale, am intrat în posesia unor imagini istorice (din 2007), din care am selectat 2 foto reprezentative pentru prezența strănepoatei scriitorului, doamna Elena Tarcea, dar și a colaborării primăriilor comunelor Cenade și Bucium, la sărbătorirea lui Ion Agârbiceanu, la 125 de ani de la naștere. În 2007, o delegație din comuna Cenade - în frunte cu primarul comunei, Ilie Neamțu - a participat la manifestarea organizată de Biblioteca Județeană Alba Iulia și comuna Bucium, în Bucium Șasa. Am ținut să facem aceste precizări, pentru a evidenția tradiția sărbătoririi personalităților naționale, județene și locale în județul Alba; agenda culturală județeană și agendele locale sunt marcate de manifestări ce contribuie la promovarea identității locale și nu în ultimul rând, la promovarea și încurajarea activităților turistice. Pe urmele marelui scriitor, am primit și de la Biblioteca comunei Bucium un mic material de prezentare. Astfel, bibliotecara comunei - doamna Liliana Duna - ne comunică informații despre biserica din Bucium-Șasa: «Dintre slujitorii bisericii din Bucium-Șasa îi amintim pe următorii: ♦Toader Macavei - preot ortodox, unul din cei care l-au arestat pe Horia la Poiana

Muntarilor, în 8 noiembrie 1784 ♦**Alexandru David** – 1792–1840, hirotonit în 1792 în Transilvania ca preot ortodox de către episcopul Gherasim Adamovici și trecut la greco-catolicism în 1810; până în anul 1948 parohia a rămas greco-catolică ♦ Iosif Ciura – 1840–1900 ♦**Ariton Popa** – 1900–1906, venit de la Bii, județul Alba ♦**Ion Agârbiceanu – 1906–1910** ♦**Iuliu Suci** – 1910–1912, preot-administrator ♦**Ioan Bărbat** – 1912–1916, preot-administrator ♦**Ioan Morariu** – 1916–1919 ♦**Nicolae Coroiu** – 1919–1947 ♦**Andrei Iepure** – 1947–1957 ♦**Petru Manea** – 1957–1973 ♦**Ioan Cârjea** – 1973–1994 ♦**Eugen Câdea** – 1994–1995, preot-administrator ♦**Vasile Bora – 1995–1998** ♦ **Nicolae Ancău** – 1998–2004 ♦**Ioan-Daniel Suci** – 2004–2012 ♦**Avram-Ioan Matei** – 2012–2021.(sursa Monografia comunei Bucium de Ioan Lucian Bolundut).

În anul 2008 a fost inaugurată Expoziția Muzeală Fefelega (care este deschisă pentru vizitare), la 100 de ani de la publicarea de către Ion Agârbiceanu a nuvelei. Aici s-a născut fiul său Ion I. Agârbiceanu fizician român, fiul prozatorului și protopopului Ion Agârbiceanu. Specialist în fizică atomică-spectroscopie, s-a remarcat drept proiectantul primului laser cu gaze din România între anii 1960-1961. A fost membru corespondent al Academiei Române, din 1963».

În lunga listă a preoților care au slujit în Bucium-Șasa, l-am recunoscut pe părintele Vasile Bora, omul care a cunoscut foarte bine viața și activitatea literară a marelui scriitor, elaborându-și teza de doctorat pe tema „**Ion Agârbiceanu și Proza Ardeleană**”, la Universitatea de Vest Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie (în 2012), conducător științific fiind prof. univ dr. Alexandru Ruja. Îl cunosc de peste un deceniu pe părintele dr. Vasile Bora, domnia sa fiind prezent deseori în Sibiu, la diverse manifestări culturale sau religioase, fiind cunoscut și recunoscut pentru cultura sa vastă, acuratețea expunerilor și fermitatea convingerilor. La rugămintea mea, mi-a pus la dispoziție lucrarea de doctorat, pentru a descoperi valențele acesteia și a spicui pasaje de interes pentru cititorii „**Tribunei**”. Am selectat câteva pasaje - din cap. „*Peisajul interior al personajului literar la Ion Agârbiceanu*” -, ce pot interesa atât participanții frecvenți la „**Colocviile literare**” din Cenade, cât și pe toți cei care iubesc atât literatura, cât și istoria literaturii române: «Publicat mai întâi sub formă de folișon în 1913, în revista „**Luceafărul**”, cu mențiunea „**romanul revistei**” pentru anul respectiv, „**Arhanghelii**”, apare în volum la Sibiu, în 1914.

Ediția definitivă a monumentalului roman apare mult mai târziu, abia în 1956. **Romanul a fost scris între anii 1912-1913, la Orlat**, localitate din Mărginimea Sibiului unde scriitorul era preot. Dacă ne referim însă la geneza romanului trebuie atunci să amintim anii 1906-1910, când autorul are posibilitatea să cunoască viața minerilor din Munții Apuseni, pentru că avea în timpul acela parohia în comuna Bucium Șasa. A adunat fragmente de povestiri și informații de la bătrânii satului, amintiri care datau din vremea în care munții din preajmă ascundeau încă zăcăminte aurifere. O parte din personaje (Iosif Rodean, fiicele sale, clericul Vasile Murășanu) au fost zămislite după chipul și asemănarea unor locuitori din acele părți, pe care autorul i-a cunoscut sau despre care doar a auzit vorbindu-se. (...) Arhitectura romanului este tributară tehnicii realiste din secolul al XIX-lea. **Apariția unor interese de tip capitalist scoate satul tradițional de pe calea existenței sale tradiționale.** În prima parte a romanului autorul descrie îmbogățirea miraculoasă a „**băieșilor**” din Văleni iar în partea a doua declinul în ritm rapid pe măsură ce aurul din mina „**Arhanghelii**” se împuținează. Romanul debutează în prima parte cu secvențe descriptive și epice iar în a doua jumătate configurația prozei cunoaște accentuarea discursului narativ. Astfel, romanul devine mai dens în evenimente. **Construit parcă după modelul balzacian**, discursul

narativ este lent narațiunea înaintează gradual nu aglomerează nici nu arde etapele derulării secvențiale. (...) **Discursul narativ este molcom, autorul știe să-și pregătească cititorul, să-i stârnească interesul** prin acumularea de evenimente care tensionează în oarecare măsură orizontul de așteptare. Undeva pe la mijlocul romanului autorul se întoarce în timp pentru a povesti viața lui Iosif Rodean cea de dinainte de a veni la Văleni.

Tehnica este pe cât de interesantă pe atât de autentică, întoarcerea înapoi sub formă de contrapunct temporal se coagulează într-un prolog căruia îi va corespunde și un epilog care se derulează pe patru capitole prelungind discursul narativ prin nervurile lui secundare până la stadiul în care se clarifică deplin toate destinele luate în calcul de către autor. Agârbiceanu insistă asupra descrierilor de locuri, discursul narativ trenează, caracterul de aspect documentar iese în evidență. Organizarea fluxului narativ dar și al descrierii se face concentric. **Autorul ne plimbă prin descrierile sale prin munți**, apoi prin împrejurimile satului, prin curți, case, prăvălii și cârciumi. **Paginile de descrieri etnografice** - cele în care apar pielele de pisat piatră - colorează peisajul local, prozatorul insistă adesea pe detalii **scriind pagini de interes științific** chiar. **Simbolistica și sacralizarea lumii impregnează peisajul transformând spațiul deschis într-o imensă catedrală.** (...) Scopul monografic al autorului este acela de a ne duce într-un sat ardelean din anii de după absolutism, arătându-ne ceea ce este de văzut și de știut. (...) Romanul este astfel înzestrat cu o armătură ideologică care transpare din interioritatea personajelor pe calea coagulării conștiințelor de sine». Prin simpla lectură a analizei preotului dr. Vasile Bora, gândul ne conduce la lumea reală, cea în care trăim și care a moștenit acea realitate crudă de la început de secol XX. Din informațiile online aflăm că actuala comună Bucium are 29 de sate și cătune, înșirate de-a lungul drumului de la Abrud la Detunata, având - în nord - mult mai renumita comună, Roșia Montana.

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xli-judetul-alba-cinstește-memoria--autorul-ne-plimba-prin-descrierile-sale--peisajul-interior-al-personajului-literar-la-ion-agarbiceanu-166640.html>

The screenshot shows a web browser displaying a news article on the Tribuna.ro website. The browser's address bar shows the URL: [tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xli-judetul-alba-cinstește-memoria--autorul-ne-plimba-prin-descrierile-sale--peisajul-interior-al-personajului-literar-la-ion-agarbiceanu-166640.html](https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xli-judetul-alba-cinstește-memoria--autorul-ne-plimba-prin-descrierile-sale--peisajul-interior-al-personajului-literar-la-ion-agarbiceanu-166640.html). The website header features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!" and a banner for the "ASTRA FILM SIBIU INTERNATIONAL FILM FESTIVAL 2022" running from "9 - 16 OCTOMBRIE". A red navigation bar contains menu items: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main article content includes the title "2022-Anul Agârbiceanu (XLI): județul Alba cinstește memoria ...! - autorul ne plimbă prin descrierile sale ... - peisajul interior al personajului literar la Ion Agârbiceanu?", the author's name "Marius HALMAGHI", the publication date "09.10.2022 20:31", and statistics "177 vizualizari" and "0 comentarii". A small image of four people is visible on the right side of the article preview.

În: *Tribuna*, 09 octombrie 2022